

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din. polletna 25 Din. četrtletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI

SCOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996 — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica šte. 6 Poštni ček, račun Ljubljana 15.179. Telefon šte. 2992

V začetku vojne Abesinec ni imel drugega kot junaško srce (Reuter)

Municija se vali v Abesinijo

Medtem pa Abesinci nadaljujejo čiščenje v Tigreji - - Borbe z letali

Reuterjev poročevalec poroča iz Džibutija, da se Abesinija vedno bolj in bolj oborožuje. Ko se je začela vojna, je italijanska, najmodernejše opremljena vojska imela pred seboj sovražnika, ki je bil bos in razcpan in tako rekoč brez vsakega orožja in brez municije. Kljub temu ni mogla niti fesar proti njemu. Položaj postaja sedaj vsak dan boljši za Abesince, ki dobivajo neprestano velikanske množine orožja od vseh strani, po železnici iz Džibutija, dalje po karavanskih poteh iz angleške Somalije in angleške Kenije ter tudi po Nilu gor skozi Sudan. Največ orožja prihaja seveda skozi angleško Somalijo, od koder gre po karavanski poti v Harar. Angleški pristanišči Zeila in Berbera sta prenapolnjeni s tovari abesinske municije.

Reuterjev poročevalec pravi, da je tik pred Božičem prišlo v Berbero 36 novih protiletalskih topov, 20 težjih poljskih topov, 200 brzostrelnih streljalic, 5000 modernih pusk in 15 milijonov nabojev. Novi transporti so najavljani za prihodnje dni. Kaj bo zmogla Italija proti oboroženim Abesincem, ko jim ni bila kos, ko niso imeli drugega kot svoje roke in noge in svoje junaško srce, tako končuje angleški časnikar svoje poročilo.

Velik plen — 20 tankov severno od Makale

London, 29. dec. AA. Reuter poroča: Abesinci in italijanske predstraže na severni fronti so na mnogih krajih trele druga ob drugo. Prišlo je do več prask, ki so jih izzvali Abesinci s svojimi naskoki.

V Addis Abebi je izšlo poročilo, ki pravi, da se je vnela večja bitka pri Adadiu in da so Abesinci zmagali. Poročilo ima očitno v mislih bitko prejšnjega tedna, ko se je po poročilih iz italijanskega vira Abesincem posrečilo zavzeti nekatere italijanske postojanke, a so jih Italijani spet vrgli nazaj. V Addis Abebi je to uradno poročilo o abesinski zmagi na severnem bojišču vzbudilo veliko veselje.

Reuterjev dopisnik poroča iz Addis Abebe: Izvedel sem vest, ki je še nisem mogel kontrolirati, da so namreč Abesinci ugrabili Italijanom 20 tankov, 40 do 50 streljalic in zajeli 200 vojakov severno od Makale. Makala ni padla, toda vojska rasa Sebata prodira v pokrajini okoli Adu. Vojska rasa Kase prodira južno od Makale, vojska rasa Sejuma pa zapadno od tega mesta. Prodira gre počasi, a v velikem obsegu. Navedene vojske ogrožajo Makalo. Bitke bojišča teden so bile najbolj krvave, odkar so se začele sovražnosti, in je verjetno, da bodo postale še bolj ogrožene prav v kratkem, če smemo verjeti informacijam dobro poučenega abesinskega vira.

Na tisoče ranjencev brez pomoči

Dopisnik dodaja v zvezi s tem, da je dognal zelo pretresljivo dejstvo: da leži na tisoče ranjen-

cev na bojiščih in umirajo brez pomoči, ker abesinska bolnišarica organizacija zelo slabo deluje. Po informacijah iz abesinskega vira so manjši abesinski oddelki, ki niso mogli ponovno preoračati reke Takaze po nedavnih bitkah, napadli osamljene italijanske postojanke v severnem delu te pokrajine in je na več krajih prišlo do spopadov.

Živahnost letal

Reuterjev dopisnik poroča iz Desije, da sta večeraj predpoldne leteli dve italijanski letali nad pokrajino Volkaito in streljali iz streljalic nad vasi Celelo, Adijem, Rementom in Kebetjem, vendar ni nihče ranjen. Dve drugi italijanski letali sta opoldne preleteli Koram na cesti, ki drži iz Addis Abebe v Desijo. Abesinska vlada poroča, da sta dve italijanski letali večeraj zjutraj izvršili izvidniški polet v pokrajini Ambaladži. V živahnem delovanju italijanskega letalstva vidijo tu, da Italijani pričakujejo abesinski napad.

Včeraj je prišlo v Desijo angleško bolnišarisko odposlanstvo, ki se odprle s tovornimi avtomobili na severno bojišče, da tam napravi ambulanto. Člani odposlanstva so izjavili, da bodo še pred koncem leta mogli začeti svoje delo.

Skupen napad treh rasov

Havasov posebni dopisnik poroča iz Addis Abebe: Položaj na bojiščih se je zadnji teden znatno izpremenil. Boji v Tigreji vzbujajo vtis, da se prava vojna šele začne. Prve mesece so italijanske čete prodirale in niso nikjer našle na odpor. Zdaj se pa zlasti v Tigreji začnejo razvijati hudi boji. Najvažnejši dogodek je bil ogrožen napad Abesincev v Tigreji. Položaj na bojiščih je zdaj tale:

Levo abesinsko krilo, ki mu poveljuje dedžas Hailu, operira v gorah Šire; njegov cilj je zavzetje Aksuma, važnega ne samo z vojaškega stališča, ampak tudi kot svetega mesta Abesincev. Čete rasa Sejuma imajo cilj zavzetje Adu. Dedžas Haile Katibi razvija veliko aktivnost v Tembienu. Ras Kasa prodira proti Makali. Cilj rasa Sejuma je zavzetje centra na tigrejskem bojišču. Desno krilo, ki operira v Valakaitu, vodi dedžas Kasa, ki ima prav tako cilj zavzetje Makale oziroma obkolitev tega mesta.

V zvezi s vestmi, da je pričakovati koncentrične ofenzive rasa Sejuma, rasa Makanena in rasa Kase, izjavljajo v poučenih krogih, da pomeni ofenziva, ki jo vrše prednje abesinske čete pod vodstvom dedžasa Hailuja, šele priprava za veliko ofenzivo. Abesinsko vrhovno poveljstvo upa, da bo ta ofenziva znatno povečala in razvila dosežane uspehe rasa Hailuja.

Vzorno urejena bolnišnica ameriškega Rdečega križa je pravkar odšla na sever. Tuji vojski ataleži odidejo na sever še ta teden. Na jugu pa ne bo nobene ofenzive, čeprav se tudi tam zbirajo močne abesinske čete.

mi oddelki, ki bodo izvrševali na italijanske postojanke ostre, dobro preračunane in nenadne napade, in sicer neprestano. Abesinski poveljniki so se namreč prepričali, da taki sunki prinašajo Italijanom mnogo več škode, kakor velike borbe, ki jih predvsem utrudijo in jim tudi sicer povzročajo ogromno škodo.

Iztrebiti sovražnika do zadnjega

Abesinci priznavajo, da so se askari pri večerajšnjih borbah zelo hrabro borili in so svoje postojanke zapustili šele v zadnjem trenutku, ko so uvideli, da je vsak nadaljnji odpor nemogoč. Na bojišču je ostalo veliko mrtvih in ranjenih na obeh straneh.

b. Iz brzobjavke, ki jo je poslal abesinski cesar iz Dessija v Addis Abebo, so inozemski dopisniki zvedeli, da se je prav za prav šele večeraj odigrala prva važna krvava bit-

ka na severnem bojišču. Iz te brzobjavke je dalje razvidno, da so abesinski vojaki nalezli na močan odpor italijanske armade, vendar pa so se odlično držali in se niso ozirali na žrtve, ki so padale poleg njih. Pred seboj so imeli le en cilj, iztrebiti sovražnika do zadnjega moža. Po končani bitki je ostalo bojišče pokrito s trupli in žrtve so na obeh straneh ogromne. Vsa abesinska severna armada je pod vrhovnim poveljstvom abesinskega vojnega ministra rasa Mulugete, ki je pod neposrednim poveljstvom cesarja Hajle Selassija. Cesar vodi armado iz glavnega vojnega stana v Dessie.

Makale obkoljene

V zvezi z vestmi o ofenzivi čet rasa Sejuma, rasa Makanena in rasa Kasa se z dobro poučene stran zatrjuje, da je ofenziva, ki se že 10 dni vodi na sprednjih abesinskih črtah, le predpriprava za pravi abesinski napad. Glavni cilj abesinske ofenzive je mesto Makale, ki pa je že deloma obkoljeno od ras Sejumovih čet in je malo verjetno, da bodo mogli Italijani vzdržati svoje postojanke.

Dobri strelci!

Kako so Abesinci sestrelili italijansko letalo pri Dagaburju

Reuterjev poročevalec poroča nadalje iz Addis Abebe, da je abesinsko vojno ministrstvo sprejelo uradno obvestilo od poveljnika hararskega bojnega okrožja, da so abesinske protiletalske čete obstreljevale dvoje italijanskih letal, ki sta se pokazali nad vasio Dagabur in da so eno letalo prisilile, da se je moralo spustiti na tla. Podrobnosti tega uspeha, ki je napravil silen vtis v abesinski prestolici, so naslednje:

Dvoje italijanskih letal, ki so očitno imela nalogo proizvedovati nad Dagaburjem in v okolici Džidžige, kje se nahajajo abesinske zaloge municije, je priletelo nad vas Dagabur. Ker nikjer nista opazili niti žive duše, so se spustila zelo nizko. Nenadoma pa je udaril po njih ogenj iz skritih abesinskih protiletalskih baterij. Italijanska pilota sprva nista vedela, kaj naj to pomeni. Toda navzlic temu, da sta se hitro dvignila, je bilo že prepozno. Protiletalske baterije so streljale v brzemu tempu ter letali preluknjale. Eno je bilo zadeto v osrčje motorja, se zazibalo in začelo takoj padati, drugo je bilo zadeto v krila, a je imelo še toliko moči, da se je vlekle naprej nad puščavo in se spustilo na tla kakšnih 80 km južno od Dagaburja, kjer se nahajajo še italijanske predstraže. Ker je bilo čisto pohabljeno, nislilo Abesinci, da je moral biti ubit častnik ali, da je bil ranjen tudi pilot. Prvo letalo, ki se je sesedlo na tla pred Abesinci, ki so pridrveli izza skalovja, kjer so imeli skrite svoje topove, pa je bilo poškodovano v drobju. Trije možje posadke so skočili iz stroja in jo v velikih korakih uhrali nazaj po puščavi. Toda Abesinci so se spustili za njimi, zajeli takoj zadnjega in ga posekali na tla. Za drugima dvema so streljali in jih tudi zadeli. V letalu sta bili dve strojnici najnovjšega tipa in majhen brzostrelni top. Letalo je nosilo seboj tudi 10 težkih bomb. Abesinci so letalo pregledali

Srečno 1936!

Uredništvo in uprava

Vhod v pristanišče Rhodos v dodekaneškem otočju, ki ga Italijani zadnji čas močno utrjujejo.

in takoj telefonirali v Addis Abebo, naj pošljejo abesinske pilote, da letalo popravijo in ga, če mogoče, spravijo v prestolico, kjer bo izpostavljeno kot prvi abesinski plen te vrste.

Nekaj ur zatem so ponovno prišla italijanska letala, ki so iskala, kje se nahaja pogrešan izvidnik. Letala so silno visoko in nobenih bomb niso spuščala, brez dvoma iz strahu, da ne bi zadela svojih lastnih ljudi, o katerih so mislili, da so še živi. Abesinske protiletalske baterije so jih takoj začele obstreljevati. Videlo se je, da se je krilo enega letala malo nagnilo, a ker so letala hitro odbrzela proti italijanskim črtam, ni bilo mogoče videti, koliko je bilo omenjeno letalo poškodovano.

Na severu uničeni 2 letali

Rim, 29. dec. AA. Agencija Stefani poroča iz Adigrata: Pri obstreljevanju neke abesinske kolone ob reki Takazi dne 25. decembra je neko italijansko lovsko letalo zadelo več strelcev iz pušk in je moralo pristati v sovražnikovi bližini. Pilot drugega letala je hotel pomagati svojemu tovarišu in je blizu njega pristal, toda zaradi neravnosti tal si je pokvaril aparat. Oba letala sta letali uničila, ker nista mogla odleteti, in sta se pod zaščito ognja svojih tovarišev iz eskadrilje in streljajoč s strojnimi srečno rešila na italijansko stran.

Tukaj prihodnje dni pričakujejo, da se bo začela velika abesinska ofenziva, katero so že napovedovali za Abesince ugodni boji zadnjega tedna. Abesinska ofenziva bo omejena najbrže le na severno fronto, in sicer se pripravljajo močni napadi na italijansko desno krilo.

Novi časi ali samo nove - melodije

Celovške „Freie Stimmen“ ponujajo Slovencem kult. avtonomijo

V zadnji številki »Koroškega Slovenca« beremo: V božični številki posveča celovski list vprašanju kulturne avtonomije Slovencev na Koroškem uvodnik z naslovom »Za mir v deželi«, v katerem beremo med drugim: »Iskreno želimo sporazuma z zavednimi Slovenci v deželi. Naj pride do miru med obema narodoma, ki že nad tisoč let prebivata v tej deželi in nosita skupno usodo, isto veselje in isto žalost. Koroško vprašanje, ki ga mi nismo načeli in je po prepričevalnem glasovanju leta 1920 v osnovah rešeno, naj se končnoveljavno reši. Prevelik respekt imamo pred vsako narodnostjo, da bi želeli z lahko izvedljivim ponemčenjem prilagoditi zaostali kos slovenstva, kot želijo gotovi krogi v Sloveniji napram kočevskim Nemcem. Mi smo s svojega stališča pripravljeni dovo-

liti Slovencem na Koroškem polno kulturno avtonomijo, v kolikor jo prenesejo notranje sile tega naroda. Ta pristavek vključuje seve tudi šolska vprašanja.«

To je zanimiv glas od strani, ki je doslej vedno sistematično odklanjala obstoj narodne manjšine na Koroškem. Ali naj verujemo v iskreno spreobrnitev? Ali naj še s hvalo čakamo, dokler da bo slovenska kulturna avtonomija postala dejstvo in bomo imeli priložnost tej kulturni avtonomiji, ki jo sedaj tudi »Freie Stimmen« priporočajo, pogledati iskreno v obraz in povedati o njej naše mnenje. Za enkrat gornji glas samo beležimo in pristavljamo, da po 15 letih Avstrija svoje obljube, zapisane v saintgermainski mirovni pogodbi še ni izpolnila.

Ker Japonci osvajajo Kitaj . . .

General Šufantung - harakiri

Japonci bodo odslej žrtvovali rajši mandžurske vojake

Sanghaj, 29. dec. b. Iz zanesljivega političnega vira se izve, da se je mandžurski vojski posrečilo prodreti daleč v notranost čaharske pokrajine, kjer se vedno napreduje. Mandžurska vojska ima nalogo, da odcepi dober del severne Kitajske od nankinske vlade in je zato v pokretu proti mestu Santungu, ki leži na zapadni meji pokrajine Čahar in Mandžurije. Napredovanje mandžurske armade je zagotovljeno z močnim bombardiranjem japonskih letal, ki čistijo pred mandžurskimi četami zemljišče od kitajskih čet, kadar se te hočejo postaviti v bran. Za Japonce je tako napredovanje mnogo cenejše, ker se poslužuje mandžurske vojske, ki jo vzdržuje mandžurska vlada, ni pa ji tudi treba žrtvovati Japoncev za podvige, ki bodo prav za prav njej v korist. Japonski generalni štab ima nalogo, da odreže važno trgovsko cesto, ki združuje pokrajino Čahar z zunanjim delom Mongolije, ki je pod vplivom sovjetske Rusije.

Iz Nankinga pa poročajo o dramatičnem samo-

umoru kitajskega generala Šufantunga, ki je večeraj na tradicionalen način izvršil harakiri. Generala so prepeljali v bolnišnico in je le malo upanja, da bo ostal pri življenju. Stari kitajski general je izvršil samoumor iz razloga, da bi vzbudil v nacionalni kitajski mladini zavest in razpoloženje za borbo proti tuji invaziji.

90 ladij — 221.000 ton

Tokio, 29. dec. b. Vojni minister je objavil danes svoj pomorski program, ki obsega 90 ladij s skupaj 221.000 ton. 28 enot, med katerimi je mnogo rušilec in podmornice, ki obsegajo 50.000 ton, je že izdelanih, medtem, ko se 40 vojnih ladij, po večini križark, linijskih ladij, med njimi tudi tri matične ladje, v največji naglici gradi. Ostale ladje pa se bodo pričele graditi takoj z novim letom. Kakor se uradno poroča, je Japonska izvršila večji del svojega pomorskega programa.

Na povelje rasa Nasibu so se izbrani abesinski vojaki priučili, kako ravnati z italijanskimi tanki, ki so jih Abesinci ugrabili Italijanom na abesinski južni fronti. Na sliki vidimo rasa Nasibu (drugi od leve v uniformi) in abesinskega armadnega poveljnika dedžasmača Umdue (levo s plaščem) pred parado, katere so se že udeležili zarobljeni italijanski tanki.

Organizacija JRZ

Belgrad, 29. dec. m. Po zadnjih navodilih izvršnega odbora JRZ se bo v vseh onih krajih, kjer doslej še ni organizirana stranka, pospešilo delo za njeno organizacijo. Tako je bil na večernejši konferenci v Nišu izvoljen okrajni odbor te stranke, danes pa je bil izvoljen tukaj odbor za viračarski okraj v neposredni bližini Belgrada. Z obeh konferenc so bile odposlane pozdravne brzojavke članom izvršnega odbora: dr. Stojadinoviću, dr. Korošcu in dr. Spahi, v katerih jim pristaja te stranke izrekajo svoje popolno zaupanje v vodstvu državnih poslov in organiziranju stranke.

Shod Ljube Davidovića

Skoplje, 29. dec. m. Danes je imel tukaj političen shod šef bivše demokratske stranke Ljuba Davidović. V svojem govoru se je dotaknil tudi hrvaškega vprašanja ter je med drugim dejal, da je o tem vprašanju še prerano govoriti, ker je to sestavljeno vprašanje in ga radi tega ni mogoče v naglici rešiti. Po izjavi Davidovića pa to vprašanje tudi ni samo hrvaško vprašanje, temveč istočasno srbsko, bosansko in sploh vprašanje vsega našega naroda. To vprašanje obstaja v tem, da se s poštenim delom, enakostjo in svobodo za vse državljane ustvari med vsemi sloji našega naroda razpoloženje za to državo.

Za njim je o istem vprašanju govoril še Božidar Vlačić, bivši glavni tajnik demokratske stranke, kateri, kot znano, večkrat potuje kot poslanec Ljuba Davidovića v Zagreb. Vlačić je o tem vprašanju med drugim izjavil, da bivši demokrate to vprašanje priznavajo, toda samo tedaj, če se ga razume kot potrebo vse države v pogledu preureditve vseh državnih poslov.

Knjazevac, 29. dec. m. Ob navzočnosti zastopnika kralja polkovnika Pajovića, zastopnika ministrice za socialno politiko in narodno zdravje Dragice Cvetkovića je bil blagoslovljen danes tukaj narodni dom, ki so ga zgradile vse tukajšnje kulturne in prosvetne organizacije.

Češkoslovaška zunanja trgovina čez jugoslovanske luke

Belgrad, 29. dec. AA. Češkoslovaško-jugoslovanska železniška tarifa, ki je plod skrbnega dela obeh železniških uprav, stopi v veljavo 1. januarja 1936 in bo veljala za prevoz blaga v obeh smereh med češkoslovaškimi železniškimi postajami in jugoslovanskimi postajami, pristanišči Sušakom, Splitom, Bakrom, Solinom in Šibenikom.

Tarifa bo čisto prekomorska, to je, veljala bo samo za prevoz blaga, ki je namenjeno Češkoslovanski in prihaja po morski poti v omenjena pristanišča, ali za prevoz blaga, izvoženega iz Češkoslovaške v ta pristanišča, namenjenega v inozemstvo po morski poti. Tarifa obsega te-le vrste blaga: azbest, povrtino, krompir, ogelje, južno sadje, vino, sir, sadni izdelki, železo, jeklo in izdelki iz jekla in železa, magnezit, fosfate, superfosfate, kalcij, soli za gojenje, katran, katranska olja, žveplo, les, papir in papirnate izdelke, plutovina, steklo in stekleno blago, porcelansko blago, izdelki iz ilovice in šamota, acetonsko olje, ocetna kislina, lesni alkohol, rdeča sol, bombaž, tobak itd.

Posebni tarifi nepusti veljajo za prevoz južnega sodja, vina, sirovega bombaža, sirovih koz in sirovega tobaka, če so pošiljke opremljene z direktnimi mednarodnimi listi za tranzit via CSR za Nemčijo ali katero drugo državo, še bolj oddaljeno od Nemčije.

Prav tako veljajo posebni popusti za sladkor, izvožen iz CSR, in deloma za razno vrsto blaga, izvoženega ali uvoženega v CSR in potrebne za obutev.

S sporazumom med prizadetima železniškima upravama se bo dosegel boljši razvoj blagovnega prometa čez jugoslovanske pomorske luke.

Tarifa vsebuje več kot 12.000 prekomorskih postavk za promet med več kot 700 češkoslovaškimi železniškimi postajami in pomorskimi postajami Bakar, Solin, Split, Sušak in Šibenik.

Poudariti je treba, da je sedanja tarifa samo začetek nadaljnjega dela, ker se bo še bolj izpopolnila. Ta tarifa daje interesom velike olajšave in bo mnogo pripomogla k razvoju gospodarskega sodelovanja med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Nova vladna kriza v Španiji

Pariz, 29. decembra. AA. Havas poroča iz Madrida: Iz Saragose javljajo, da je Gil Robles izjavil tamkajšnjim časnikarjem, da bo po njegovem že v ponedeljek prišlo do nove ministrske krize. Robles je prepričan, da bo v tem primeru dobil mandat za sestavo nove vlade bivši ministri predsednik Chapaprieta, ki bo povabil k sodelovanju vse stranke, ki so bile zastopane v njegovem vladnem bloku.

Madrid, 30. dec. c. Bivši ministri predsednik Chapaprieta je dobil nalogo, da naj se pogaja za sestavo nove vlade. Chapaprieta bo sestavil vlado s sedanjimi strankami. Valldaresova vlada mora iti, ker so v njegovi vladi izbruhili prepri o tem, kdaj se naj vrše nove volitve. Nova vlada bo sestavljena po pospešenem postopku.

Starhembergu že voda v grlo

Mesto diktature nova demokracija - Novoletno upanje v Avstriji

Dunaj, 29. dec. SE. Tukajšnje časopisje posveča že par dni zaporedoma največjo pozornost novim gozdom, ki so jih posamezni člani avstrijske vlade izdali o priliki božičnih praznikov. Največjo popularnost pa uživa geslo »nove demokracije«, ki si dela pot po republiki. Zdi se, da avstrijska Heimwehr vendar le spoznava, da ne bo mogla avstrijskega režima izvesti z isto neizprosnostjo, kot hitlerizem v Nemčiji ali fašizem v Italiji in da bo treba diktaturi, ki jo je nedavno napovedal knez Starhemberg, ki je dejal, da bo leto 1936 poteklo v znamenju neizprosne čiščenja, vendar le priliči tudi nekaj demokracije, ali ljudske volje. Že obširne politične amnestije, ki je osvobodila iz ječ in iz koncentracijskih laborov veliko število hitlerjancev in marksistov, dokazuje, da vlada nekaj pripravlja in da si hoče za to vnaprej zaslužiti ljudsko zaupanje.

Značilno je, kar piše v »Neues Wiener Journal«: predsednik vsedrjavne režimske strokovne zveze, kot pravi, »da si more vlada pridobiti popolno zaupanje le na ta način, če bo dala ljudskim plastem možnost, da bodo sodelovali in s tem tudi nosile soodgovornost za državne reforme in jih bo z lahkoto pobodilo ob prvi priložnosti, češ, da niso iz njega zrastle in njemu tudi potrebne niso.«

»Der Tag« pa gre še mnogo dalje in objavlja obsežen uvodnik o »demokraciji v Avstriji«, kjer izraža upanje, da se avstrijska država vrne nazaj k novi demokraciji. Naloga bodočega

Nova navodila Čeke: Rdeči prapor na razvalinah družine in domovine

Stalin - roke proč od Jugoslavije!

Policijske oblasti so odkrile nove nesramne komunistične letake, ki pozivajo narod, naj sistematično razdira vse naše kulturne dobrine - Ljudstvo varuj se teh spletharjev z vsemi sredstvi

Belgrad, 29. dec. Pri odkritju ilegalne komunistične organizacije je uprava mesta Belgrada zaplenila velikanski komunistični material in razna navodila, ki so jih izdale nezakonite komunistične organizacije v inozemstvu in pri nas. Med drugim materialom so našli tudi navodila, izdana članom nezakonitega komunističnega gibanja, kako morejo komunisti izrabiti shode, konference in druge manifestacije raznih političnih skupin, zlasti opozicijskih in da gledajo do skrajnih možnosti, da porabijo gesla, ki so najprimernejša za komunistično agitacijo.

Na podlagi teh navodil so komunisti razvili svoje delovanje na terenu in to njihovo delovanje se je obcutilo že na nekaterih shodih in konferencah. Navodilo o tem imajo naslov »Nastopi na buržujskih, opozicijskih in socialističnih shodih«. Ta navodila pravijo:

Danes morajo vsa politična zborovanja biti zborovanja narodne fronte svobode. Zavedni delavci morajo dati pobudo, da se takšni shodi, čeprav so namenjeni drugim ciljem, izpremenijo v shode narodne fronte. Treba je zmerom gledati, da se doseže sporazum z organizatorji shodov, zlasti z nami blizu stoječimi skupinami. Često se bo ta sporazum za skupen nastop in pripravljanje shodov vršil pod pritiskom naših tovarišev, ki bodo mobilizirali kar najširše sloje, določili gesla na shode in govornike ter predlagali osebe, ki bi šle v orname narodne fronte, ter pripravljali brošure, da pridene na vodstvo shoda. Uspeh na shodu namreč je odvisen od tega, koliko in kako se je delalo v začetku shoda. Kakor hitro se sliši, da se bo vršil kakšen shod, je treba začeti lastne priprave za shod, obvestiti simpatizerje in najširše sloje v mestu in na vasi, da pridejo na shod, seznaniti jih je treba z zahtevami, ki jih postavljamo, določiti govornike, pripraviti načrte resolucije in imenovati odbore, ki naj bodo izvoljeni na shodu. Pisati v listih, izdajati letake itd.

Ko so takšne priprave končane, se je treba obrniti na druge organizatorje shoda s predlogi za skupen nastop. Kadar se vidi, da smo pripravljeni za nastop na shodu in da imamo množico pristave, bodo drugi organizatorji shoda, celo tisti, ki niso prijateljsko razpoloženi nasproti nam, pristali na skupen nastop. Če bomo pa sedeli s prekrizanimi rokami in ne bomo ničesar delali pred shodom, ter se bomo obrnili samo na organizatorje shoda s predlogom za skupen nastop, nas bodo odklonili in na zborovanju nas ne bo nihče slišal, ker nismo mobilizirali svojih sil.

Treba je vnaprej pripraviti gesla, ki jih bomo na shodu poudarjali, in sicer takšna, ki so skupna tudi množici, zbrani na shodu in vsaj skupini organizatorjev v manifestacije za naša gesla. To bo izpremenilo vso atmosfero na shodu in ne bo samo učinkovalo na množice udeležencev shoda, temveč tudi na organizatorje shoda, ki bodo izpremenili svoje zadržanje, ko bodo videli razpoloženje svojih poslušalcev. Tako bomo najbolje prodrli.

Toda opozoriti moramo tovariše, da ni zadosti samo nastopanje na shodu, temveč da je treba tudi organizirati izvedbo sprejetih sklepov. Treba je namreč izvoliti odbor narodne fronte svobode, ki bo vsak dan deloval v množicah, organiziral in vodil borbo v njih. Brez stalne organiziranosti narodne fronte svobode ni moči popeljati množic v boj. Zgled kraljevskega in drugih shodov kaže, da naši tovariši lahko nastopajo pred najširšimi množicami, in sicer za:

1. razpust s terorjem izvoljene narodne skupščine in za razpis svobodnih volitev;
2. za pravico samoodločitve zatiranih narodov in proti vsakemu nacionalnemu zatiranju Hrvatov, Makedoncev in drugih narodov;
3. za izpustitev vseh političnih in vojaških obsojencev;
4. za ukinitve zakona in sodišča za zaščito države;
5. za svobodo tiska, zborovanja, dogovarjanja in združevanja;
6. za obnovo razmerja in zveze s sov. Unijo;
7. za črtenje vseh kmetijskih in obrtniških dolgov državi, bankam in »zelenašem«;
8. za pomoč nezaposlelim delavcem in kmetom, prizadetim od suše, poplav in drugih nesreč na račun kapitalistov, države in obine;
9. za 40 urni delovni teden brez znižanja mezd;
10. za uvedbo zavarovanja za primer nezaposlenosti, starostne onemoglosti in za razpis svobodnih volitev.

Iz tega letaka se najbolje vidi, na kakšen način te komunistične organizacije izvajajo svoje razdiralno delo, in metode, ki se jih poslužujejo. Letak tudi razkriva namero, da se pri nas povzroče po možnosti neredi in ustvari splošna zmeda v vsem državnem delovanju, da bi čim lažje dosegli

leta ali bodočih let bo, da doseže »dejansko zaplívno sodelovanje vseh avstrijskih državljanov pri organizaciji in prenovitvi države, predvsem pa pri zakonodaji in pri državni upravi. Clankar navaja potem, da tvori osnovo za »novo demokracijo«: »stari avstro-ogrski zakon iz l. 1867, kjer so zajamčene državljanske svoboščine, o enakopravnosti vseh pred zakonom, o enaki pravici za vse do vseh služb v državni upravi, o svobodnem kretnanju vseh državljanov v mejah države ter o svobodnem razpolaganju s premoženjem.«

Taki-le članki so naravnost žebelj v glavo Starhembergovim ciljem, ki je hotel dati državljanke svoboščine edino članom njegove lastne patrijotične fronte, kjer itak prevladuje in terorizira Heimatschutz vse ostalo članstvo. Če jih avstrijska cenzura pušča v javnost, mora to pomeniti, da se zares pripravlja nekaj silno velikega v notranji prenovi avstrijske republike. Morda je navdušenje za »novo demokracijo« v zvezi s porastom hitlerjevske nevarnosti, ki vstaja izza obzorja, čim slabše se Italiji godi na afriških krvavih bojnih poljanah in na svetovnih diplomatskih bojnih igrah in čim bolj jasno postaja, da bo avstrijsko državo branilo le avstrijsko ljudstvo samo, posebno takrat, ko se Starhemberg ne bo več mogel zanašati na italijanske bojne odrede na Brennerju in v Kanalski dolini.

Morda je »nova demokracija« tudi v zvezi z angleškim prišepetavanjem, ki zadnje tedne postaja vedno bolj slišno na Dunaju okrog vladnih palač,

izvedbo svojih ciljev. Zato priporočajo svojim agitatorjem, da se vthotapajo v strankarske organizacije, zlasti v opozicijske, in da zapeljejo množice, da bi jih izkoristile v svoje namene.

Tako priporočajo nezakonite komunistične organizacije uporabo načel o razpustu sedanje skupščine, hoteč ogorčiti narod proti današnji vladi in zakonodajnemu činitelju, po drugi strani pa ta navodila niti ne omenijo, da v sovjetski Uniji sploh ni skupščine, temveč diktatura majhnega števila privilegirancev, ki brezdušno izkoriščajo narod.

Dalje dajejo navodila, da se zahteva pravica samoodločitve »zatiranih narodov in pravice narodnim najširšim, čeprav je vsem prav dobro znano, da v naši državi ni ne zatiranih narodov, ne zatiranih manjšin, v sovjetski Uniji se pa vrši kar najbolj ogorčen teror nad vsem prebivalstvom, o manjšinah pa sploh ne vodi računa, ker smatrajo vsako odvajanje za atentat na državne interese in razrušenje državne celote.

Enato je tudi z gesli o izpustitvi vseh političnih in vojaških obsojencev ne glede na njihovo krivdo in na njihove motive, ko vemo, da so pri njih v sovjetski Uniji prepolne ječe takšnih obsojencev, ne da bi pri tem šli velikanskega števila listih, ki jih ubijajo pogosto tudi brez razsodbe.

Dalje govore o ukinitvi zakona in sodišča za zaščito države in o svobodi tiska, zborovanj, dogovorov in združevanja. Kakor da bi v sovjetski Uniji sploh obstajali drugačni zakoni in drugačna sodišča kakor taka, ki so še desti stroža od naših! Ne smemo pozabiti delovanja GPU in Čeke, ki sta bila najmanj pri političnih krivdah prva in poslednja instanca. Dobro znan je način delovanja GPU in Čeke. O kakšni svobodi tiska se v sovjetski Uniji ne more niti misliti, ker obstoji tam sa-

mo državni tisk. Isto je s svobodo zborovanja, dogovorov in združevanja, ker so tam dovoljeni samo komunistični shodi in organizacije.

Glede črtanja vseh dolgov so komunisti ne vede in še preveč pokazali svoje prave skrajne namere, ko žele prinesiti popolno anarhijo v vse družabne odnose in povzročiti čim več prepirov med posameznimi družabnimi sloji, da bi potem to izrabili za svoje namene.

Končno hočejo te nezakonite organizacije nekako prikriti svoje početje in priporočajo svojim agitatorjem, naj nastopajo tudi s takšnimi gesli in zahtevami, kakor je podpora nezaposlenim, 40 urni teden in uvedba vseh vrst zavarovanj. Tem dejanskim potrebam pa pristojni činitelji danes posvečajo vso potrebno in popolno pozornost, da se postopno uresničuje in tako prebivalstvu zagotove in olajšajo življenje v današnjih težkih časih gospodarske krize. V sovjetski Uniji ne samo, da ne upoštevajo življenjskih potreb prebivalstva, nego eksploatirajo delavce do skrajnih meja in jih potem kot nepotrebne zavreže, da umirajo od glada in mraza, o čemer dokazujejo strašni primeri umiranja.

Opozarja se prebivalstvo, da se varuje takšnih agitatorjev in da jim ne pripisuje tistega pomena, ki ga nimajo, ker s tem škodijo in ogrožajo bistvene interese ne samo svoje družine in svojih lastnih, temveč vsega naroda, ker je jasno, da komunisti streme z vsemi sredstvi po tem, da porušijo današnje redniško in družabno življenje in uvedejo strahovladno komunistično diktaturo.

Zato mora ves narod in vsak posameznik na vse načine in z vsemi sredstvi pobijati in preprečiti to njihovo akcijo, ki skuša povsod prodreti in zastrupiti vse panoge našega družabnega in narodnega življenja.

Komuniste ven s Sovjet. Rusijo

V zvezi s prekinitvijo diplomatskih odnosov med Urugvajem in Rusijo se je zvedelo, da je urugvajska vlada dobila pismene dokaze, da je komunistična internacionala s posredovanjem ruskega poslanstva v Montevideu nameravala že meseca februarja prihodnjega leta v Urugvaj izvesti prevrat, kakor ga je poizkusila meseca decembra v Braziliji. Ugotovilo se je, da so urugvajski komunisti razpolagali z večjim številom pušk in drugega orožja. Listi opozarjajo na to, da je bil dosedanji poslanik v Montevideu Aleksander Minkin prej direktor ruskega trgovskega predstavništva v Buenos Airesu. V prostorih tega predstavništva so argentinske oblasti 1931 izvršile preiskavo in je tedaj prišlo do senzacionalnih izsledkov. Predstavništvo je bilo zaradi tega takoj zaprto.

Na podlagi tedaj zbranih podatkov je bilo tudi v Argentini in ariliranih 131 članov tajne komunistične lige. Minkin je bil izgnan iz Argentine. Že dve leti prej je v Urugvaj dosegel obnovo diplomatskih odnosov med urugvajsko državo in Rusijo. Poslanstvo v Montevideu je bila pa odprta šele januarja 1934 leta.

Montevideo, 28. dec. AA. Vlada je izdala službeni komunik, v katerem podrobno utemeljuje prekinitve diplomatskih odnosov z Rusijo. V njem pravi, da je nesporno ugotovila, da je sovjetska vlada ne le podpirala komunistične ele-

mente v Urugvaj in sovjetske revolucionarje v sosednji Braziliji, nego jim je po svojem nastopu Minkinu v Montevideu stavila na razpolago tudi vsa potrebna sredstva. Urugvaj je zaradi tega prišel v neprijeten položaj, ker je brazilski zunanji minister upravičeno lahko izjavil na seji ministrskega sveta, da se je morala Brazilija pri poslednjem poskusu komunističnega prevrata braniti tudi proti napadom od zunaj. Brazilski poslanec v Montevideu je obvestil urugvajsko vlado o nekaj podrobnostih, ki jih je ugotovila preiskava proti komunistom v Braziliji, in ki jasno kažejo, da so sovjetski diplomatski zastopniki organizirali tajne zveze med komunisti v obeh državah. Preiskava, ki so jo uvedli urugvajski policijski organi, je pokazala, da so bile informacije brazilškega poslanika točne. Nadalje se je pri preiskavi ugotovilo, da je sovjetsko poslanstvo v Montevideu izstavilo celo vrsto čekov, ki so se glasili na zelo velike vsote, da pa njihovega namena ni mogoče jasno ugotoviti. Komuniste opozarja nadalje na sklepe, ki so bili sprejeti na poslednjem kongresu komunistične internacionala glede povratka k prvotnim revolucionarnim in terorističnim metodam v posameznih državah sveta. Nizozemski zastopnik je na tem kongresu posebej govoril o Južni Ameriki, ki bi naj bila primerna za prvo večje revolucionarne podvige.

Zakaj Laval ni bil strmoglavljen

Ker je bil spreten in predvsem, ker je bil odkritosrčen

Pariz, 30. dec. c. Vse današnje časopisje obširno piše o Lavalovem uspehu po snočni debati o zunanji politiki. Splošno se poudarja, da je Laval tokrat prekosil samega sebe in postavil ves problem na položaj, ki je vreden tradicij francoske politike. Vsi so pričakovali, da se bo tokratna debata o zunanji politiki zopet zaobrnila v staro dilemo francoske politike, to je v obračunavanje med levico in desnico. Levica je mislila, da bo lahko Laval vrgla pod očitkom simpatiziranja z italijanskim fašizmom, desnica pa je mislila, da bo morala loviti Laval na očitkih, če dobro brani interese francoskega nacionalizma, to se pravi stare tradicije latinskih narodov v evropski civilizaciji. Toda Laval je postavil debato na mnogo širše stališče. Ostal je čisto na diplomatskem terenu in ravno v diplomatskem delu govora bil tako nov in edr, da je premagal vsa sumničenja na levici in desnici. S tem, da je bil v svojem govoru tako odkrit, je levici dokazal, da vodi svojo zunanjo politiko na zelo demokratični način, desnici pa je lahko razložil, da je stališče Francije v vseh ozirih zelo dobro zavaroval. Laval se je tako posrečilo, da je v vprašanju zunanje politike preprečil delitev francoskega naroda na levico in desnico. Kakor Baldwinu ni bilo treba izjaviti posledice pred svojim parlamentom, tako se tudi Lavalu ni bilo treba umakniti na tak način pred Anglijo, ki bi škodoval bolj Franciji kot pa njemu samemu.

Ta dejstva se jasno opazajo v današnjih komentarjih časopisja. Desničarski listi mislijo, da je Lavalov uspeh mnogo večji nego pa tisti, ki je izražen v številkah glasovanja, levičarske časopisje pa samo priznava, da je Laval storil veliko uslugo demokratičnim osnovam francoske politike, ko je tako odkrito branil pakt Zveze narodov in vzela nase zelo važne obveze, kar se tiče Zveze narodov.

Leon Blum piše samo v Populaireju, da se Laval vendarle ne bo mogel dolgo vzdržati na površju.

Vsi so prihajali...

Sešlo se jih je pa le kakih 20 v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru ter so nato zaman pričakovali najavljanih gospodov iz Ljubljane. Priti pa bi morala bivša gospoda ministra dr. Marušić in Pucelj, da bi nekaj spregovorila onim gospodom iz Maribora, ki so v željnem pričakovanju. Vsi so prišli, le bivših zg. ministrov ni bilo, ker sta baje zamudila — vlak, potem pa so poročali o položaju g. poslanec dr. Jančič ter nekateri mariborski gospodje. Ugotoviti pa moramo, da se položaj tudi po tem stanku, na katerem smo sicer pogrešali »pohorskega« kraka, ni bistveno izpremenil.

Raždi Aras na Dunaju

Dunaj, 29. dec. TG. Turški zunanji minister Raždi Aras, ki je bival nekaj dni v Parizu in v Londonu, se ni vrnil v svojo domovino čez Zevnevo in s simplonskim vlakom, kot je njegova navada, marveč je prišel nepričakovano na Dunaj, kjer je bil sprejet od zunanjega ministra Berger-Waldenega, s katerim je imel zelo dolg razgovor o vseh vprašanih zunanje politike, kot se izraža suhoparno uradno poročilo, ki je danes izšlo. Turški zunanji minister je baje prinesel s seboj iz Pariza in Londona nekaj zanimivih predlogov o morebitnem sodelovanju Avstrije z Malo zvezo in z državami Balkanske zveze za primer, če bi postalo le potrebno, da se proti Italiji izvedejo najstrožje sankcije in bi v led tega nastala nevarnost notranjopolitičnih zmed v Italiji zelo pereča. Avstrijska vlada je svoje naziranje baje že izjavila in ga bo še bolj natančno obeležila ob priliki skorajšnjega potovanja avstrijskega zveznega kancelarja Schuschnigga v Prago, kjer bo obiskal predsednika republike dr. Beneša in bo z njim preretel vse mogoče posledice italijanskega zloma tako v Sredozemskem morju kakor v Podonavju, kjer je skoraj gotovo, da bi se pojavila tudi Nemčija in bi hotela uveljaviti svoje težnje, kakor hitro bi se pokazalo, da italijanska severna meja ni več tako odprna.

Iz Dunaja potuje turški zunanji minister v enaki ali podobni misli tudi v Budimpešto, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom generalom Gömbösom. Iz Budimpešte bo nadaljeval svojo pot v Belgrad.

Carigrajski patrijarh umrl

Atene, 29. dec. AA. Atenska agencija poroča: Vsi današnji listi priobčujejo nekrologe ob smrti carigrajskega patriarha Fotija II., ki je umrl danes ob 11.35 po dolgi in hudi bolezni. Pokojni patriarh je bil 265. carigrajski nadškof od sv. Andreja dalje. Rodil se je na otoku Prinkipu leta 1884, za škofa ga je posvetili leta 1915, patriarh je bil pa od leta 1929.

Spominski večer Fr. Grafenauerju

Ljubljana, 29. decembra.

Koroški Slovenci, bivajoči v Ljubljani, so priredili snoči v spomin neustrašenemu voditelju koroških Slovencev in branitelju koroškega slovenskega ozemlja, pokojnemu Francetu Grafenauerju lepo spominsko svečanost. Spominska svečanost je bila ob pol sedmih v mestni zbornici, ki jo je številno občinstvo napolnilo. Žalne seje Kluba koroških Slovencev se je udeležilo poleg koroških rojakov tudi mnogo zastopnikov in predstavnikov številnih tukajšnjih domoljubnih društev in združenj, med temi tudi prof. Grafenauer, neka nepozabnega koroškega borec in predsednik profesorskega združenja. Pred predsedniško mizo je bila postavljena slika Franceta Grafenauerja, obdana s cvetjem. Pred sliko je gorela lučka.

Ob splošni pozornosti je imel predsednik kluba koroških Slovencev, državni tožilec g. dr. Julij Fellacher svečan in izvrstno izklesan spominski govor. Govornik je očitno narodnostne razmere v Žiljski dolini, ki je dala tako velikega bojovníka, kakor je bil Franc Grafenauer, očitno je tudi narodnostne razmere na vsem Koroškem. Franc Grafenauer je zrastlel na skrajni narodnostni meji

slovenskega ozemlja, iz narodno zavedne družine, saj je bil že njegov oče preganjan zaradi svojega prepričanja ter celo obsojen zaradi živitve Habsburžanov. Franc Grafenauer se je šolal sam — s knjigami, ki so mu bile srednja in visoka šola. V njem je tudi tičala — kakor je sam priznaval — tipika slovenske koroške duše, namreč skromnost. To skromnost so našemu slovenskemu človeku na Koroškem vcepile potujočevalne šole, toda Grafenauer se je je znal otresti. Dasi so ga ob prvih neposrednih volitvah v državni zbor morali volilci pregovarjati, da je sprejel kandidaturu, si je pozneje postavil za geslo: »Skromnost je sicer vzor, brez nje pa prideš prej navzgor!« Res se je Grafenauer spremenil v neizprosna narodnega borec, tako, da so ga nasprotniki, to je Nemci in še hujši nemškutarji zmerjali kot »zlóčest bliske«. Govornik je podrobno razvil življenje pokojnika, očitno je njegove zasluge ter primerno označil Grafenauerjev pomen v slovenski politični in kulturni zgodovini. Na govornikov poziv so ob koncu žalne spominske seje vsi vstali ter v spomin velikega koroškega Slovenca vzkliknili trikrat: »Slava!« Lepo uspela žalna svečanost je bila s tem zaključena.

Za sirote in zanemarjence

Kraljevska banska uprava oskrbuje in vzgaja v svojih zavodih in pri rejnicah na deželi znano število otrok, ki so osiroteli, odnosno radi velike bede ali radi brezvestnosti staršev oziroma svojcev zapušteni. V sedanjih težkih gospodarskih razmerah je pričelo število teh usmiljenja vrednih malčkov tako naraščati, da banski upravi s svojimi omejenimi krediti ni moglo več nuditi vsem tem sirotam potrebno oskrbo. V mnogih primerih želijo dobri zakonci vseh slojev, ki sami nimajo otrok, in taki, katerim so lastni otroci odrasli ali pomrli, pa tudi starejše samostojne osebe, ki se čutijo osamljene, sprejeti iz ljubezni in sočutja kakakega otroka po njihovi lastni izbiri (tudi šolobveznega) v brezplačno oskrbo ali za svojega.

Na te družine ali osebe se obrača tem polom banska uprava z apelo na njih ljubezen in usmiljenje do osirotelih in zapuščenih otrok in jih prosi, da bi sprejeli katero teh sirot in ji nudili trajen dom, oskrbo in vzgojo in s tem nadomestili starše. Dobrotniki, ki bi bili pripravljeni sprejeti katerega tega otroka, naj sporočijo to potom svojih občin upravam banovinskih otroških domov in sicer oni iz okrajev Maribor, desni in levi breg, Slovenjgradec, Prevalje, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava in Konjice banovinskemu otroškemu domu v Mariboru, Strossmayerjeva ulica 30, iz ostalih okrajev pa banovinskemu otroškemu domu v Ljubljani, Strelška ulica 14. V zadnjih prijavah naj navedejo: ime in priimek re-flektantov, natančno bivališče, oddaljenost od kolodvora in od šole, družinske, premoženjske, pridobitne in npravnstvene razmere, število in starost lastnih otrok, povod za sprejem rejence in dali se namerava obdržati rejence stalno ali samo začasno, dajče kakšne starosti in spola naj bo rejence (rejenka).

Zupanstvo naj potrdi prejete prijave glede navedenih podatkov in naj se izjavi o npravnstvenem državljanstvu dotične stranke s pristavkom, da li je ubiti, da bo otrok pri njej dobro oskrbovan in vzgojen.

Božičnica za gluhomeme

Maribor, 29. decembra.

Lepa prireditev, ki je imela tudi velik socialen pomen, se je vršila danes popoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, ter je bila tudi lepo obiskana. Franciškanska župnija je napravila božičnico največjim revežem v človeški družbi — gluhomemim. Pri prireditvi je sodeloval katehet gluhomemnice v Ljubljani g. Alojzij Tomc ter franciškova mladina pod spretnim vodstvom p. Konstantina G. Alojzij Tomc je imel zelo zanimivo predavanje o gluhomemih, ki ga je ilustriral predavatelj skriptičnih slik iz življenja teh ubožcev. Uvodoma je predavatelj informiral poslušalce o vzrokih nesrečne bolezni, o zgodovini skrbstva za gluhomeme ter nato orel na moderne načine vzgoje gluhomemih revežev, da se jim olajša položaj v človeški družbi. Govoril je o načinu pouka gluhomemih o njihovem religioznem čutu, o doseženih uspehih ter o govoru gluhomemih, katerega se z neizrečeno vztrajnostjo pričujo. Predavatelj je pri tem zanimal iz svoje velike prakse, v kateri je dobil izčrpen vpogled v življenje gluhomemih in je znal v plastičnih besedah vse skupaj tako podati, da so mu poslušalci z užitkom sledili. Ostali spored je bil zelo posrečeno izbran ter so ga izpopolnjevale nekatere pristrčno lepe točke, ki jih je izvajala mladina.

Strašna smrt otroka v plamenih

Maribor, 29. decembra.

V Hotinji vasi pri Slivnici se je pripetila nesreča, ki je povzročila smrt 20-mesečnega sinčka železničarja Dolnca. Otrok je ležal v zibelki poleg štedilnika v kuhinji. Mati je imela nekaj opravka pri sosedih ter je za hipec pustila malega Jožka samega. Ko se je čez nekaj minut vrnila nazaj, je zagledala strahovit prizor. Zibka je bila v plamenih, v katerih se je zvijal njen sinček, ki je gorel pri živem telesu. Naglo ga je rešila iz strašne nevarnosti, pa je bilo že prepozno. Otrok je dobil izredne opekline na obrazu in prsih ter je nekaj ur pozneje v mariborski bolnišnici umrl. Kakor se je ugotovilo, se je vnelo zaradi hudo zakurjenega štedilnika perilo, ki je viselo na vrvič nad pečjo v kuhinjo. Goreče perilo je padlo na zibko ter prekrilo otroka z ognjem, v katerem ga je zadela mukopolna smrt.

Mariborski drobiž

Maribor, 29. decembra.

Smrtna kosa. V Cvetlični ulici je umrl v starosti 58 let upokojeni železničar Jakob Knaplež. — V Krempeljevi ulici 4 je umrla soproga železn. uslužbenca gospa Helena Seško, tašča policijskega nadzornika g. Trpina. Pokojnica je bila blaga in dobra žena, ki je uživala vsesplošno spoštovanje. Pogreb bo v torek popoldne. — Svetila pokojnim večna luč, žalujočim naše sožalje.

Vlom pri tvrđki »Gentleman« v Cankarjevi ulici, ki se je izvršil večeraj med tridevrt na trinajst in trinajsto uro ter smo o njem poročali v današnjem »Slovencu«, je policiji še vedno uganka. Vlomilec je odnesel angleško blago za 10 oblek ter povzročil lastnikoma trdke gg. Kosiui in Stuhcu okrog 10.000 din škodo. Preseneča zlasti naglica, s katero je vlomilec delal, ko je v kratkih minutah odprl lokal in nato neopažen pobegnil s precejšnjim zasvojem. Uvedena je vsestranska preiskava, da se slučaj pojasni.

Mariborski strelci so imeli pri »Novem svetu« svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik

bančni ravnatelj Sterger. Mariborska strelska družina stopa letos v svojo 10-letnico, ki se bo primerno praznovala. Na občnem zboru sta bila izvoljena za častna člana general Putnikovič in primarij dr. Robič.

Otroka odložila v sneg. V Lancavasi je odpustil posestnik Franc Turk svojo služkinjo z njenim šestmesečnim nezakonskim otrokom iz službe. Dekla je šla, otroka pa je pustila gospodarju in sicer ga je postavila kar v snegu pred hišo, kjer je precej časa ležal. Posestnik je nato otroka dvignil, pa ga je zanesel k sosedu. Zadevo, ki bi bila lahko usodna za mlado nedolžno življenje, preiskujejo sedaj orožniki.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 29. decembra.

Vse člane kluba ljubljanskih občinskih svetnikov JRZ vabim na sejo, ki bo danes, v ponedeljek, 30. t. m. ob pol 17 v mestni posvetovalnici. — Predsednik.

Umrli je v soboto gospa Marija Dražil roj. Barič, soproga magistratnega pisarniškega ravnatelja v pokoj. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Blagajna Pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, bo poslovala za stranke zaradi letnega zaključka v torek, dne 31. decembra 1935 samo od 8 do 12.

KINO UNION Vseobsegajoč dravega humorja, zabavnega zimskega športa si je več raj mahoma osvojila srca občinstva!

Danes ob 16. 19.15 in 21.15 ur

Sen silvesterske noči

Sjajni komki in krasni posnetki iz Garmisch-Partenkirchena zimskega raja, kjer se bo vršila olimpijada!

Najnovejši Razgovor tvečan z zanimivimi dogodki iz abesinske fronte

Zadnja nedelja v letu je imela to posebnost, da ni bilo na sporedu niti enega večjega in bolj pomembnega zborovanja ali prireditve, kar je pri Ljubljancih, ki so znani prijatelji društev in združenj, tembolj čudno. Tudi drugače se je družabno življenje danes razvijalo nekam dolgočasno. V mestu je bilo sicer na nedeljo več ljudi, kakor prejšnje nedelje, to pa zato, ker so smučarji povsem obupali, da bi se mogli letos še je smučati, razen na visokih planotah. Vendar se je v Ljubljani kljub temu poznalo, da so božični prazniki za nami ter da je visoka številka v mesecu. Edina zabava, ki so si jo mogli danes Ljubljanci privoščiti, sta bila pač — gledališče in kino. Pač pa je bilo opaziti, da so okoličani večeraj prišli v velikem številu v Ljubljano, zakaj avtobusi, ki so zjutraj dovažali okoličane v mesto, so bili polni. Izgleda, da so okoličani prišli najbrže obiskat svoje v mesto ter opraviti pri njih noveletne čestitke. Kriminalna kronika je bila danes prazna, v mestu se tudi ni pripetila nobena resna nesreča. Zadnjo nedeljo v letu je Ljubljana torej praznovala v kar največjem miru. Tudi na železnici se je poznalo, da ljudje nimajo več denarja, zakaj običajni naval vsake nedelje na kolodvorske blagajne je davi povsem izostal. Ves dan je pihal po ljubljanskem polju topel jug, tako, da se je sneg naglo tajal. Ako bo to vreme trajalo do Novega leta, bomo imeli Novo leto brez snega.

Nesreče. Ljubljanski bolnišnica je večeraj sprejela tri ponesrečence. V Savljah je dveletni Anton Debevec, sin železničarja, gledal, kako reže mati slanino ter je vtaknil levo roko pod nož, ki mu je seveda ranil prste. — V Vodicah so neki fantje občutno pretepli 20 letnega posestnikovega sina Vinka Rebojca, ki je dobil tri hude rane na glavi. — V soboto je spravljal les 30 letni delavec Franc Urbič z Vrhnike. Hlad pa ga je pritisnil, tako, da je Urbič dobil hude poškodbe na glavi in na levi roki.

Pri vrenju v črevih in zaprtju

zanesljivo učinkuje že ena čaša naravne

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po mdu, soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15466, 25. V. 35.

»Prosim lepo, gospod, dajte mi kovača.«
»Ali si lačen, otrok moj?«
»Ne, ampak moj oče je žejen.«

Sport

Božični smuk splaval po vodi

Z velikim veseljem in navdušenjem so v torek pred prazniki romale na kolodvor cele čete smučarjev in smučark. Iz Zagreba in južnih krajev pa so se vozile posamezne skupine na Gorenjsko že kar dva ali tri dni prej. Prava in težko prekosljiva ljubljanska megla, vmes pa od časa do časa padajoči dež sta sicer že v Ljubljani dala slutiti, da smuka ne more biti kaj prida; vendar ljubljansko vreme, posebno pa ljubljanska megla še nikdar ni bila smučarskemu svetu merilo za vremenske razmere na Gorenjskem. Le najprevidnejši so bili dovolj previdni, da niso vzeli dopusta v tako kritičnem času. Veliko pa je bilo takih, ki so si vendarle izposlovali dopust še preko novega leta ter odrinili v razne zimskosportne postojanke na Gorenjsko.

Enako je bilo v Mariboru: v torek zvečer so vlaki, usmerjeni proti koroški strani, jedva sprejemali vse »dilarje« ter jih potem izmetali po raznih postajah od Ruš pa vse do Prevalj. Zamud iki pa so se odpravljali šele v torek jutraj in opoldne. Kljub vsem zadrževanjem in vsem poročilom o slabih snežnih razmerah se je hotel vsak na lastne oči in na lastnih deskah prepričati, v koliko ta vremenska poročila odgovarjajo resnici. Končno pa so se smučarji držali tudi načela, da so prazniki tukaj zato, da se človek razvedri, pa najsi potem nese smučke tudi samo na sprehod v St. Lovrenc

ali Ribnico. In tako je bilo med prazniki tudi v Mariboru pravo smučarsko mravljišče: nekateri so odhajali, drugi so se vračali.

O vseh, tako o Mariborčanih, kakor Ljubljancih, ki so šli iz mesta, da prebijajo praznike v zimskem sportu, moramo ugotoviti, da so bili bridko razočarani: mesto tako pričakovanega sonca, je bila skoraj povsod megla, mesto dobrega in suhega pršica pa topel in mehkež dež, ki je splaknil prejšnji sneg ponekod prav do kopnega. Ni torej čudno, če smo že na Štefanovo v Ljubljani videli ljudi, ki so eden ali dva dni prej na kolodvoru, oprtani s smučarsko opremo, na vse pretega zabavljali črez ljubljansko meglo in dopovedovali, kako bo na Gorenjskem lepo ... Zabavljanje se je sedaj po povratku v Ljubljano podvojilo. Vendar pa vse pritožbe smučarjev vremena ne spremenijo smučarjem v korist: megle so se sicer danes razpršile, zato je pa stopilo v akcijo tople sonce, ki tako rekoč pred očmi obupanih smučarjev topi zadnje ostanke snega ne samo po ljubljanskih ulicah, marveč tudi po gorenjskih vršacih. Kjer bi po mnenju smučarjev morali drveti v dolino v »štembognih« in »kristijanijah« razigrani smučarji, tam se pretaka umazana voda, po kateri nam je splaval tudi letošnji božični, in kakor vse kaže, tudi novoletni smuk ...

Naša udeležba na olimpijadi je naša dolžnost

Doslej je bilo vedno denarno vprašanja, ki je oviralo naše sodelovanje na olimpijskih igrah, da se jih sploh nismo udeležili ali pa smo nastopili zelo okrnjeni brez vsakršnih priprav. Da se temu vsaj delno odpravimo, je organiziral jugoslovanski olimpijski odbor pomožno akcijo in zadnja leta se vrše po glavnih mestih države olimpijski dnevi, katerih namen je, nabrati sredstev za trening in udeležbo jugoslovanskih sportnikov na zimski in letni olimpijadi. Saj se je nabralo že dokaz denarja, vendar še manjka velika vsota, da bi izpeljal jugosl. olimpijski odbor naloge, ki si jo je stavil za olimpijsko leto 1936. Na zimski in letne igre pojde

120 jugoslovanskih tekmovalcev,

ki se bodo borili za naše barve in za čast naše domovine. Za vse te moramo zbrati potrebna denarna sredstva, kajti nič več ne smemo stati ob strani in gledati, kako drugi napredujejo, kako drugi potom sporta vzgajajo sinove svojega naroda. Tega ne smemo več trpeti, ampak moramo stopiti v njihov krog in se z njimi boriti v plemeniti borbi za napredek svoje države, za zdravje in moč svojega ljudstva.

Najnujnejša je sedaj rešitev vprašanja glede udeležbe zimskih sportnikov. Zankrat je določenih

20 zimskih sportnikov,

ki bodo merili svoje moči med osem in dvajsetimi narodi v Garmisch-Partenkirchenu. V tem številu pa niso zapodeni naši hokej-igralci, katerih udeležba bi bila ravnotako nujno potrebna, če hočemo v tej sportni panogi dosegati velike narode; žal je njihova udeležba radi nesrečnega denarnega vprašanja popolnoma negotova. In to en mesec pred zimsko olimpijado.

Priskočimo vsi na pomoč

in žrtvujemo na dinarski dan dne 12. januarja vsaj en dinar. Zavedamo se, da bo ta žrtev — četudi je malenkostna — bogato poplačana. Kdor pa kolikar žmoro, naj kupi ličen olimpijski smučarski znak, ki stane samo Din 5. Pomislimo samo, koliko žrtvujejo drugi narodi za take svrhe in da nam gotovo ne bi bilo včas, ko bi morali naši najboljši sinovi gledati ob strani, kako se bodo drugi borili na olimpijskih poljanah. Položi vsaj en dinar našemu sportu na oltar!

Domača telovadba

Z gimnastičnimi vajami postane naše telo krepko, zdravo in ne najzadnje lepo. Zato vas ne sme prav nič motiti ali celo strašiti veliko število vaj, ki jih nudimo vsak poredeljek. Vadite dnevno in pa najvažnejše vaje. Vse itak nikdar ne boste mogli napraviti pri enem vadenem večeru, kajti zaloga gimnastičnih vaj je velikanska, skoraj bi rekli neizčrpna. Zaponuite si samo to-le: Vsak dan je treba predelati nekaj vaj za noge, roke, trebuh in prsno-muskulaturu ter hrbtenico. Torej nekaj sprostilnih, razteznihi, hitrostnih in ravnovesnih vaj

1. vaja. Iz osnovne stoje (nogi vzporedni in za širino dveh dlani oddaljeni), potisnemo levo roko v predročanje (v vodoravni položaj pred prsa) nato pa sujemo s stegnjenim desnó nogo v roko. Pri tem pa roko vedno višje dvigujemo, kar povzroči, da moramo tudi z nogo vedno višje suvati. Obe nogi, torej ona, s katero sujemo, in ona, ki je na tleh, morata biti kar najbolj stegnjeni. Sunkí morajo biti hipni, a ostrí. Isto vajo ponovimo z desno roko in levo nogo, z vsako nogo pa napravimo vsaj šest sunkov. (Slika 1.)

2. vaja. Iz sedenja na tleh se primemo z rokama tik za telesom, nato pa dvignemo obe nogi čim višje v prednos, tako da dobimo čim manjši kot, ki ga tvori trebuh z nogama. Iz tega položaja začnemo izvajati kroženje (obeh nog) v desno, in sicer napravimo kakih deset krogov. Nato pa krožimo z nogami v levo stran, in sicer tudi kakih desetkrat.

Pri tej vaji bi opozoril na sledeče napake, ki se običajno pojavljajo: Napačno je, ako smo preveč nazaj nagnjeni ali če morda celo ležimo na tleh. Vaja doseže svoj namen tedaj, kadar je kot, ki ga tvori trebuh z nogami čim manjši, torej, da tiščimo prsa k nogam noge pa k prsim. Dalje je potrebno, da imamo pri kro-

ženju nogi stegnjeni in da izvajamo z nogami res velike kroge. Ta vaja je dobra zlasti za one, ki bi radi izgubili svoj trebuhček. (Slika 2.)

3. vaja. Iz osnovne stoje napravimo globok predklon, se oprimemo z rokami nog ter pritegnemo z rokami gornji del telesa k uogam, tako da se glava dotakne kolena. Ako ne pri- demo takoj z glavo do kolena, se s pomočjo rok sunkoma približujemo z glavo kolenu, dokler se ga končno ne dotaknemo. Nato se povrnemo v osnovno stojo, t. j. da se vrnemo in začnemo vajo znova izvajati. Koleno moramo imeti skupaj in docela napeti. Ko se vrnemo, dvignemo roki v visoko odročanje, pri čemer obnem globoko vdihnemo. Sploh moramo zelo paziti pri vseh vajah na pravilno dihanje. Pri tem se držimo tega-le načela: Kadar se prsni koš razširi, kadar izvajamo gibe, ko se raztegujemo, vrnemo tedaj vdihavamo zrak, kadar se prsni koš skrči, zozi, kadar se sklonimo, pripogibamo, tedaj izdihavamo. Torej praktično pri ravnokar navedeni vaji (3. vaja): ko gremo dol v preklon, izdihnemo, ko se vrnemo, vdihnemo. I. K—er.

Niš, 29. dec. m. Jugoslavija : Gradjanski 8:2 (2:1)

Zagreb, 29. dec. b. Hašk : Gradjanski 1:0 (1:0).

Osijek, 29. dec. b. Slavija : Makabi 0:0.

Razsodišče za alpinske konkurence na nemški olimpijadi. Mednarodna sportna zveza (FIS) je sestavila končnoveljavno razsodišče za alpinske konkurence na olimpijskih igrah. Razsodišče je tako-le sestavljeno: Botsch (Nemčija), grof Bonacossa (Italija), grof Hamilton (Švedska), baron le Fort (Nemčija), dr. Martin (Avstrija), Lunn (Anglija), Amstutz (Švica), Kjelland (Norveška) in de la Chapelle (Francija). Nadalje so določili, da začnejo smučarske tekme na olimpijskih prireditvah posamezne narodne skupine po alfabetskem redu. Vsaka narodna skupina pa potem iz svoje srede izbere smučarje, ki bodo v tekmah nastopili. Kongres FIS bo od 11. do 14. februarja.

Skok 74 in pol metra. Hans Kleppen je na novi skakalnici v Sauheradu (Telemarken) dosegel skok 74 in pol metra.

Predsednik Csaps je bil postavljen za vodje organizacije tekem v skokih na berlinski olimpijadi. On je torej tretji član odbora, ki ga je v ta namen sestavila FISA.

„Jaz sem ...“

Zanimiv prizor so v soboto zvečer opazovali ljudje v Mariboru na Glavnem trgu, potem pa vzdolž Koroške ceste do Vodnikovega trga. Na Glavnem trgu je stal miren pasant, mimo pa je prišla vesela družba, iz katere so padli taki klici, da se je pasant čutil užaljenega ter se je zatekel po pomoč k stražniku. Ta je res prišel po dolžnosti intervenirat, pa je slabo naletel. Neki visok, širokoplečat gospod je stopil iz družbe v osredje ter prevzel glavno besedo, da je ubogi stražnik kar skupaj zlezal. »Jaz sem generalni konzul in narodni poslanec« je odmevalo po ulici, neka roka je vihtela po zrak legitamacijo in nato se je slišal zopet klic »Kaj boš ti Korošev policaj?... Pa izgleda, da vse skupaj ni dosti pomagalo, ker so videli ljudje, da je nazadnje le stražnikova obveljala ter si je beležil v svojo knjižico imena, med katerimi je bilo tudi ime velikega in širokoplečega gospoda. — Kakšnih drugih podrobnosti pa radovednejši niso mogli ugotoviti, ker si niso upali bliže, boječ se hudega gospoda ...

Ali ste že poravnali naročnino?

»Slišite, natakarc, pravi gost,« zdí se mi, da v mojem golažu nekaj manjka.«
»Izključeno,« se zagovarja natakarc, »je vse notri, kar je še bilo v kuhinji.«

Spomenik leva v Celovec, postavljen po svetovni vojni. Lev gleda proti jugovzhodu (proti Sloveniji). — Na Kolodvorski cesti stoji spomenik vojaka, ki strumno gleda proti Karavankam. Postavljen je bil po svetovni vojni. — Na Starem trgu v Celovec stoji spomenik Bernarda Španhajna, postavljen pred par leti.

Kako nam ubijajo mladino

Leto za letom pošiljajo slovenski starši svoje otroke v utrakvistične ali boljše rečeno v nemške šole. Nemškemu učitelju in nemškemu učiteljici zaupajo svoj najdražje, bodočnost in srečo svojih malih. Z molitvijo in s skrbjo zasleduje in opazuje slovenska mati duševni razvoj in napredek svojega sina in svoje hčerke. Minevajo leta in šola vrši svoje pogubno poslanstvo in slovenski otrok se vrne v domačo družino brez umske in srčne izobrazbe, brez idej, ubit in starikav. In kje je vzrok? Vprašaj nemškega učitelja, kateremu si zaupal svojega otroka. On ti bo odkrito, nesramno in ponosno priznal: »Moje poslanstvo ni v tem, da vzgajam mladino tega naroda. Moje poslanstvo je večje in višje. Naučiti jo moram sovražit, kar je do sedaj ljubila in kar je sveto temu manjvrednemu narodu, in ljubiti, česar do sedaj ni poznala. Moje poslanstvo je v prvi vrsti in izključno nemško. Tako je govoril učitelj, ki deluje danes v neki slovenski vasi.

To je torej kulturna misija nemške šole, s katero se nemški govorniki tako radi ponašajo. Vprašam: Vas ni sram bahati se s krivico?

Res lepo znate govoriti svojim bodočim učiteljem: Šola mora biti neko razširjeno družinsko okolje, v katerem naj vlada družinsko zaupanje in ljubezen med otrokom in učiteljem. Učitelj mora biti najmlajši mati, starejši oče, šoli odraslim pa naj ostane prijatelj in voditelj. Učitelj naj gleda svoj visoki poklic v nadnaravni luči svete vere. Šola je delavnica sv. Duha, učitelj oblikovalec živih umetnin, bogosposodnih, nedolžnih otroških duš. Za ta visoki poklic je treba čiste roke, čistega srca in vzglednega življenja.

Otrok, tudi najmlajši, prinese seboj vrednote, nadnaravne in naravne, otroštvo božje in pečet svoje narodnosti. On se tega svojega bogastva ne zaveda. Sveta naloga šole je, da uči otroke to svoje notranje bogastvo pravilno gledati in vrednotiti. Učitelj naj mu počasi in previdno razkrije ves svet zakladov in mladih sil, s katerimi ga je obdarila božja Previdnost, s tem, da se je narodil v prav v to narodnostno okolje in v krstu sprejel življenje božjih otrok. Učitelj, ki nauči mladega brati in pisati in računati ter še nekaj drugih malenkosti, svojega poslanstva ni izpolnil. Prva naloga šole je vzgoja. Prava vzgoja pa je edino možna v narodnem duhu in maternem jeziku.

Vse to torej priznavate in tako učite v šolskih sobah učiteljske in kjerkoli govorite bodočim učiteljem o njihovem lepem in vzvišenem poklicu. In zopet vprašam: Za koga veljajo ta načela? Morda samo za otroke nemških staršev?

Ko slovenski otrok prestopi prag koroških šol-pomeničevalnic, je prvo to, da ga oropate bogastva, ki ga je prinesel seboj. Nemška beseda, ki mu prvi dan že zadoni na uho, ga ubija. On naj prepeva nemške melodije, v katerih ne more izraziti čustva mlade slovenske duše in se mora učiti nemških pesmi, katerih vsebina mu ostane tuja. Materna govorica, katero prinese otrok v šolo, je njegovo največje bogastvo. Le ona edina mu sega do srca, le v njej se zrcali vsa lepota in globina, vsa posebnost in vse iskanje njegove mladosti, lepote in resnice in dobrote žejne duše. Tega največjega bogastva ga oropate. On čuti v sebi, da je jezik, katerega ga je učila mati, nekaj lepega in svetega. Učitelj pa to njegovo prepiranje zasmejuje ter mu vsiljuje tujo besedo. Tako mu počasi vzame največjo gonilno silo mladosti, možnost za nadaljno rast, dušo vsemu njegovemu stremeljenju. S tem prične rušiti to, kar je zgradila družina v predšolski dobi, rahli svet notranjega bogastva. In šola ruši neusmiljeno naprej. An ubogi otrok, on občuti in sluti, da mu nekaj

manjka, toda on ne ve, da mu rušijo mladi svet.

In vi učite naprej: Šola ne sme hoditi v vzgoji svojo pot. Ona mora sodelovati z družino in z vasko skupnostjo. Kajti otrok se ravna bolj po navadah in šegah, katere vidi doma in na vasi. On je zelo zavisen od zunanjih vplivov. Šola naj vse te navade in vzgojne faktorje družinskega in vaskega življenja vpoštevata in spoštuje, naj jih blaži in čisti. Otroci ne sme zapaziti nobenega nasprotstva med tem, kar ga je učila mati in kar mu pravi učitelj. Otroci, ki so obdani od takšnih nasprotstev, vzrastejo neznačajni, brez ciljev in velikega močno usmerjenega hopenja.

Vprašam: zakaj se ne ravnate po teh načelih, kadar gre za našo mladino? Zakaj jo učite zaničevati to, kar ljubi mati, kar je sveto očetu in kar spoštuje cela vas? Zakaj ne razkrijete slovenske mu otroku vse lepote in poezije materinega jezika, vsega bogastva narodove zgodovine? Zakaj govorite nemški mladini toliko o nemstvu, slovenskemu otroku pa niti ne poveste njegove narodnosti? In če sam pravi, da je Slovenec, mu zatrjujete, da ni, da ne sme biti, da mati in oče lažeta, da vsi, kateri mu pravijo, da je Slovenec, da ti vsi lažejo. Da Slovencev na Koroškem sploh ni in jih nikdar bilo ni.

In vi učite: Družina je po naravnem redu nad šolo. Njene pravice so primarne. Šola jih nikakor ne sme kršiti. Poslanstvo šole je, da goji in čisti v otroku ves potencial, katerega je ta podedoval od svojih prednikov, katerega je ustalila in utrdila vzgoja in domači družini, oni potencial, katerega imenujemo narodnost.

Naša takozvana utrakvistična šola pa se na vsa ta lepa načela ne ozira. Pravice staršev nemški učitelj sploh ne prizna. Njegov edini cilj je v tem, da vrši brezobzirno svoje nemško kulturno poslanstvo. Pravice pa, katere so zasidrane v naravnem in božjem pravu, nemški učitelj nesramno tepta.

In vi učite: Šola mora dati mladini poleg potrebne umske in srčne izobrazbe pred vsem ideale in velike cilje, vojdo do samovzgoje in samozavedanja, veselje do dela in ustvarjanja. Končni cilj vzgoje in šole je dočlovek, ki misli, sodi in dela dosledno po pameti, razsvetljeni za nadnaravno lučjo nauka Kristusovega. Šola naj ustvari v dojemljivem srečju otrokovemu svet mladosti, lepim, visokim in resničnim idealom, kateri naj svetijo mladini v usodopolnih letih zorenja, ko prične mladost usmerjati svoje življenje od znotraj.

In zopet vprašam: Kje je svet idealov za slovensko mladino? Šola je oropala slovenskega otroka vsega bogastva in dala mu ni nič. In če mu je res kaj dala, je to sovraštvo do vsega, kar je prej čutil in spoštoval. In ko pridejo leta zorenja, leta, v katerih si mora mladi fant in mlada dekle ustvarjati svet in graditi bodočnost iz notranjega pripravljanja in bogastva svoje mlade duše, tedaj začne naša slovenska mladina duševno bolehati in hirati. S strahom zapazi slovenski mladenič, da mu v letih vzgoje niso dali ciljev in idealov, da so ga celo oropali tega, kar mu je položila slovenska mati v mlado srce v prvih desetih letih. On išče ciljev, in razočaran vidi, da jih ni, išče poti in je ni, išče idealov, ki bi svetili, navduševali, jih ne najde. Duša njegova je prazna. Če ga ne reši dobri prijatelj ali slovensko društvo, se žalosten uda resignaciji, čutu manjvrednosti in poveča število ubite mladine, oropane idealov mladih let. On postane brezbržen, starikav, nezaveden, ne vidi potrebe in vprašanj časa, z eno besedo: duševno in gmotno suženj svojemu zatratitelju. Najžalostneje pa je, da on tega niti ne opazi. To je tragika naše mladine, tragika naroda, kateremu se že desetletja zavestno ubija doraščajoči rod.

Emilijana Lileka obtožbe zaradi zatiranja koroških Slovencev

Malo ima Koroška prijateljev v zunanjem svetu — še manj pa znanstvenikov, ki bi do dna poznali pekel krivic, v katerem morajo živeti koroški Slovenci od nekdaj pa do danes. Kadar so koroški Slovenci omagovali ali pa stali na prelomu svoje zgodovine, jim je usoda naklonila vedno dobrih mož, ki so jim prihiteli na pomoč. Prvi med redkimi je bil naš vladni svetnik Emilijan Lilek, šolnik, zgodovinar, etnolog in narodno-obrambni prijatelj v Celju. Že v svojih dveh politično-zgodovinskih študijah »Über die deutsch-österreich. Anschluss und über die Kriegsschuldfrage« (Celje 1927) je dokazoval, da je slovenska kultura na Koroškem starejša od nemške in da je naša zahteva po slovi. Korotanu upravičena ter da je na izbruhu svetovne vojne na prvem mestu kriva Avstro-Ogrska. V tretji politični študiji »Historische Berechtigung des Tschechoslovakischen Staates auf Revision der dem Könige Otakar II. vom deutschen Könige Rudolf v. Habsburg auf unethische Weise entzogene Alpenländer« (Celje 1927) pa dokazuje, da je zahteva po koridorju med Čehoslovako in Jugoslavijo po historičnem pravu utemeljena. V poznejših letih je nestor naših zgodovinarjev Lilek Emilijan poleg svoje zgodovinske razprave v letu 1928 »Karakteristika hrvaških zarotnikov Petra Zrinjskega, Fr. Frankopana in Katarine Zrinjske v luči historične resnice« v nemškem jeziku (Charakteristik der kroatischen Verschwörer Petar Zrinjski, Fr. Frankopan und Katarina Zrinjski im Lichte der historischen Wahrheit) in poleg svojega dela »Kritische Darstellung der ung.-kroat. Verschwörung und Rebellion 1663

— 1671« v štirih delih, ki so izšli leta 1928 do 1930, spisal in v samozaložbi izdal leta 1934 na 84 straneh razpravo »Vorschläge zur Lösung der deutsch-österreichischen Anschlussfrage und zur Befriedigung der Deutschen und Slaven« (Celje 1934). Knjiga je radi svoje aktualnosti vzbudila ogromno zanimanje med znanstvenim svetom Jugoslavije in v inozemstvu posebno v Nemčiji, Avstriji, Čehoslovaki in drugih državah. Doživela je v letu 1934 kar tri izdaje. Še isto leto je neumorni kulturni delavec Lilek Emilijan napisal na 84 straneh razpravo »Vorschläge zur Lösung der österreichischen Frage« (Celje 1934), v kateri se je — kakor v prejšnji knjigi — z vso odločnostjo in bistroumnostjo znanstvenika zavezal za pravice koroških Slovencev.

Tudi leta 1935 si naš marljiv vladni svetnik Lilek Emilijan ni privoščil počitka. V prvih mesecih leta 1935 je izšla na 65 straneh njegova razprava »Anklagen gegen die barbarischen Verfolgungen der Slovenen in Kärnten« (Obtožbe radi barbarskega preganjanja Slovencev na Koroškem). Knjiga je pri nas in v inozemstvu dvignila veliko ogorčenje radi nečuvane postopanja s slovensko manjšino na Koroškem, saj je Lilek razgalil pred javnostjo nezastlane krivice, ki se godijo koroškim Slovincem od plebsitike dalje. Skoraj istočasno je izdal drugo, 29 strani obsegajočo, enako aktualno razpravo »Verfolgungen der Slovenen und Kroaten in Italien«. Nadalje je leta 1935 spisal in izdal knjigo z naslovom »Slovenski v tujini službojuči šolniki«, katero so prav posebno pozdravili vsi naši prosvetni delavci in šolniki. Knjiga, posvečena Lilekovi soprogici Emi Lilek, ki je kot vzor slovenske žene zvesto in poštvalno skrbela za zdravje in zemeljski dobrobit našega Emilijana Lileka, da se je mogel popolnoma po-

Primorske novice

V Slivnem pri Nabrežini so zaprli posestnika J. Kralja z motivacijo, da so našli na njegovem zemljišču neke časopise. Istočasno so gnali v zapor nekega Lebana, ki je bil svoj čas obsojen od izrednega sodišča in je kazen dostal.

V likvidaciji se nahaja velika družba za avtomobilski promet SEA v Trstu. Krivo je zlasti dejstvo, da je promet zelo padel vsled visokih cen bencina in nafte. Številni izvoški so ostali na cedilu. Za odpravnino so jim ponujali lastništvo avtomobilov, kar pa v teh razmerah pomeni gotovo davčno breme in negotov zaslužek.

Velika poneverba se je odvila pri upravi Združenih ladjaren v Trstu (Cantini Riuniti). Nekemu ravnatelju ni zadostovalo 5000 lir mesečne plače, zato je polagoma poneveril do pol milijona inkasov, kar je prišlo slednjič na dan. Spravili so ga na tihem proč, ker ni bil on edini, ki je »zaradio«. Vse take »zarade« se prihranijo na plačah delavstva in nastavljenec.

Proti slovenskemu časopisu je ostro nastopal po Krasu znani oberfašist Gazioli iz Sežane. Znan je nam slučaj iz Povirja in iz Kazljana, kjer so fašisti od hiše do hiše izpraševali, če ljudje bero jugoslovanske časopise, ter so jim to prepovedovali s pretnjo, da se je sicer bati slabih posledic. Ko so ljudje ugovarjali, da so listi od vlade dovoljeni, je Gazioli odgovarjal: »Vlada v Rimu je res dovolila, a mi tukaj absolutno tega ne bomo trpeli.«

V Trstu se vrše pripravljajna dela, da se razdeli župnija Sv. Jakoba. Nova župnija bi se ustanovila pri cerkvi Sreca Jezusovega, katero imajo sezidano laški salezijanci na Istrski cesti. Nova župnija bo imela izključno italijanski jezik, dasi ji pripada zelo veliko Slovencev.

Propaganda. Vojna v Vzhodni Afriki je načela vprašanje, ki je večini našega ljudstva, slovenskega in italijanskega, docela tuje. Le malo okdo se je poglubil v razmišljanje, čemu naj bodo in kako naj koristijo kolonije v tujih deželah. Zato so v zadnjem času uvedli živahno propagandno službo, ki naj bi v ljudstvu vzbudila zanimanje in navdušenje za pohod v Abesinijo. V Trzinu, v Sv. Križu nad Trstom, v Sežani in v Nabrežini so se vršila predavanja o potrebi italijanske kolonizacije in njenih blagodejnih uspehih.

Zlato za državo. Goriško mesto je svojčas dobilo od vlade zlato kolajno v priznanje mučenštva in zaslug, ki si jih je priborilo v svetovni vojni. Ta kolajna je krasila mestno zastavo in je bila najodličnejše pripoznanje za italijanstvo »svete Gorice«. Sedaj je mestni župan poklonil to kolajno državnemu zakladu. Pokrajinski tajnik se je za dar pismeno zahvalil in med drugim zapisal, da je Gorica s tem opomnila svet, ki je nevoščljiv in se trese, na njeno sedanjost in bodočo čuječnost.

Inozemskega časopisja v Primorju skoro že več ne poznamo. Prihajajo samo še nekateri avstrijski in madžarski listi, včasih tudi nekateri iz Nemčije in Čehoslovaške, drugi neboljgenci pa samo po pomoti.

Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje raba naravne

Franz-Josefove

grenke vode, zavžita jutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemlje Franz-Josefovo vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

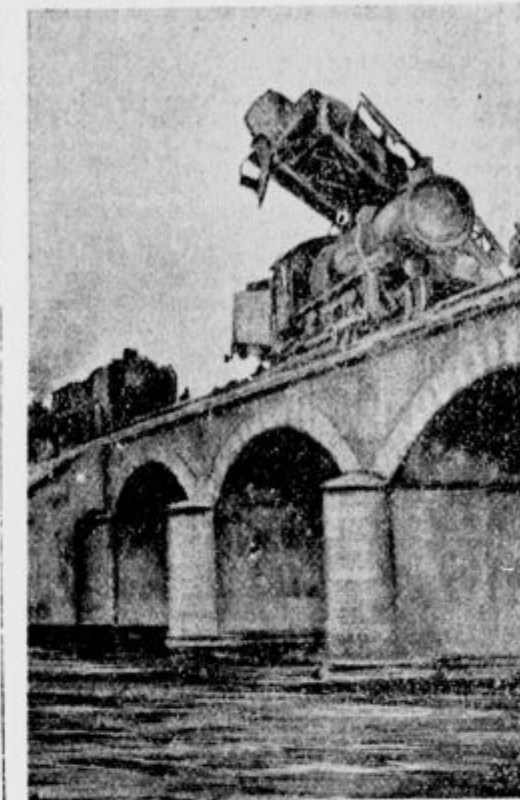
Neoznjenemu

trgovcu s primernim kapitalom se proda ozir., da se priženi v trgovino z mešanim blagom na prometnem kraju na delu. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 16142. (n)

Kako se bodo poznali med seboj? Komunisti so sklenili, da bodo med pobožnimi pobožni, med hudobnimi hudobni, da se bodo vrinili v narodna in protinardna društva. Da se bodo pa kljub temu med seboj poznali, si bodo pri sestankih povedali geslo: Kar je tvoje je moje, kar je moje, pa tebe nič ne briga! — Tak komunizem pa figal! Reja kožuharjev v Njujorku se je razvila v zelo pomembno industrijo. Na kmetih gojijo okoli 300.000 takšnih živali, kojih izkupicek priinese lepe vsote.

Nasprotniki francoske politike v prilog Zveze narodov so poskušali porušiti Briandov spomenik v Pacy-sur-Eure. Atentatorje pa so k sreči pri delu zalotili. Sedaj spominja na atentat samo še vrstica okrog vratu Briandovega kipa in pa napis na vznožju spomenika: »Doli z Zvezo narodov!«

Dne 24. decembra ob 7 zvečer je brzi vlak Berlin — Basel pred vhom na kolodvor Gross-Herlingen v bližini Apolda zavozil v osební vlak Erfurt — Leipzig. Nesreča je zahtevala 33 smrtnih žrtvi in veliko število hudo ranjenih. — Na sliki vidimo kraj nesreče.

Dotrpela je po dolgotrajni mučni bolezní, večkrat prevedena s tolažili sv. zakramentov, ljubljena žena, dobra mamica in stara mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Marija Dražil roj. Barč

soproga magistratnega pis. ravnatelja v p.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek, dne 30. decembra ob 4 popoldne izpred hiše žalosti Čopova cesta št. 1 (Delavska zbornica) na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1935.

Ivan Dražil, soprog

Slava, Dragi, Srečko, Zdenka, Branko — otroci in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

svetili znanosti in pisateljevanju — obsega na 206 straneh tri dele ter dodatke, in sicer:

I. del: Slovenski šolniki v Bosni in Hercegovini — 62 strani.

II. del: Slovenski šolniki v današnji Jugoslaviji izven Bosne in Hercegovine, na Bolgarskem in v Rusiji — 72 strani.

III. del: Slovenski šolniki v Avstro-Ogrski monarhiji razen sedanjih jugoslovanskih pokrajin — 36 strani.

Appendix — Popis koroških slovenskih in nemških šolnikov od 1820 do 1914 — 38 strani.

Poleg tega je izdal še v posebni, 38 strani obsegajoči brošuri razpravo »Koroški slovenski in nemški šolniki od leta 1820—1914, kjer je dokazal, da je slovenska Koroška v 19. in 20. stoletju dala večino koroškega razumnštva, in sicer 80 slovenskih koroških šolnikov, med njimi svetovno znane učenjake, kakor fizika dr. J. Stefana, germanista dr. Primusa Lesjaka in druge. Žalibog slovenski koroški šolniki večinoma niso dobili službe med svojimi rojaki na Koroškem — kamor je Avstrija importirala tujece, ki so se v prvi vrsti odlikovali v zatiranju Slovencev.

Za letošnji božič pa nas je iznenadil svetnik Lilek zopet z novimi deli. Izšla je njegova znanstvena knjiga »Das Österreichische Problem und der Hitlerismus« na 216 straneh, ter v angleškem jeziku knjiga »Obtožbe radi barbarskega preganjanja koroških Slovencev«. V prvi knjigi je zgodovinar Lilek Emilijan osvetlil narodni socializem in njegove posledice v Evropi z vseh strani — v drugi, v prvi vrsti angleški in ameriški javnosti namenjeni knjigi, pa je ponovno pokazal na vse v nebo vpiljoče krivice, ki jih morajo molče prenašati koroški Slovenci v Avstriji.

Vsi Slovenci moramo biti Lileku Emilijanu

iz srca hvaležna, da je pred evropsko javnostjo razgalil krivično postopanje s koroškimi Slovenci in se ni ustrašil ne truda in ne žrtve, da s svojo avtoriteto in sposobnostjo kot znanstvenik od vseh strani obdela tako znani avstrijski in posebej še koroški problem. Saj je s svojimi deli oral na tem polju skoroda ledino. Za zgodovinarje in narodno-obrambne delavce pa so Lilekova ogromna dela neprecenljivi vir in kaži-pot v preteklost in bodočnost v Srednji Evropi. Za velike zasluge, ki se jih je Lilek Emilijan pridobil kot klicar za pravice koroških Slovencev, ga je Klub koroških Slovencev imenoval svojedobno za častnega člana. Mož, ki je že leta 1906 dobil ponudbo s strani Srbijancev, da zasede zgodovinsko stolicu na novoosnovani belgrajski univerzi in ki je leta 1900 bil na mednarodnem kongresu v Parizu »Congres international de l'enseignement secondaire a Paris« — med 303 udeleženci izvoljen v sedmorico predsednikov kongresa in je njegova razprava o sekundarnem pouku v Bosni in Hercegovini bila od kongresa objavljena — je s svojimi razpravami, ki jih je vsa izdal v samozaložbi, opravil za Koroško ogromno delo trajne vrednosti.

Ko z novim letom stopa Emilijan Lilek v 85. leto svojega dela in uspehov polnega življenja, želimo narodno-obrambni delavci — posebno pa koroški rojaki — njemu kakor tudi njegovi soprogici še mnogo, mnogo srečnih dni.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert salonskega orkestra.